

LUNDS
UNIVERSITET

Oönskade Döttrar

Traditionella mönster i ett modernt samhälle

Kristina Linde

Mänskliga rättighetsstudier
Höstterminen 2008
MRSA21

Handledare: Rouzbeh Parsi

Abstract

Due to traditional beliefs about biological differences between the sexes, the sex ratio is abnormally uneven in northern parts of India. There is a combination of old methods like female infanticide and new technologies, which make selective abortion possible. The strong practices of dowry transform daughters to economical burdens to their parents. They face mortal danger before, at and after birth. With rapid economical progress and advanced technology, India is a country in progress. The usual assumption is that education and modernity leads to rejection of old beliefs and higher equality between the sexes. Looking at the statistics, which still show higher mortality rates and less medical attention for girls than for boys, the case of northern India makes it necessary to reassess. The purpose of this paper is to examine if an, apparently obsolete tradition can coexist with modernity. Traditions are often understood to be static and homogeneous and they are usually contrasted with modernity. The argument of this paper is that the two conceptions do not necessarily have to be interpreted in this way. The empirical example of my argument is northern India because here, daughters still can not substitute for sons and the discrimination of them is extremely visible. It is occurring along with more women getting educated and having an income. My ambition is to explain how this is possible.

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
1:1 Frågeställning	3
1:2 Avgränsningar	4
1:3 Teori	5
1:4 Metod	6
1.4.1 Begreppsförklaring	7
2 Bakgrund/Historik	9
2:1 Kvinnan och kastsystemet	9
2:2 Kolonialismen	10
2:3 Hur fortlever en tradition?	12
3 Diskriminering i norra Indien	15
3:1 Statistik	15
3:2 Hemgift	16
3:3 Prioritering och förkärlek för söner	18
3:4 Spädbarnmord och selektiv abort	19
3:5 Misskötsel av döttrar	21
4 Så lever beteendemönstret kvar	22
4:1 Tradition som något rörligt och föränderligt	24
4:2 Traditionellt/modernt – en dikotomi?	27
4:3 Profit – en pådrivande faktor	28
5 Slutsats och diskussion	30
6 Referenser	32
6:1 Litteratur	32
6:2 Elektroniska källor	33

1 Inledning

Att döda ett barn brukar anses vara ett av de mest omänskliga brott man kan begå. Ändå är spädbarnsmord i kombination med könssselektiva aborter och medveten misskötsel av flickor orsaken till att flera miljoner döttrar saknas i Indien. Den onormalt skeva könsfördelningen i norra Indien har förvärrats de senaste decennierna. Modern teknologi i form av ultraljud gör det möjligt för föräldrar att välja bort döttrar redan innan de föds. En tradition av könsbundna uppfattningar och diskriminerande värderingar har lyckats överleva och styra föräldrars handlingsmönster även i modern tid, parallellt med att landet utvecklas. Spädbarnsmord och selektiv abort är extrema symptom på dessa värderingar. Ny teknologi och modernisering, vilket de flesta förknippar med avståndstagande från gamla seder och bruk, har i norra Indien snarare blivit ett medel för att i än större utsträckning kunna leva upp till traditionen. Tradition och modernitet verkar i detta fall inte vara ömsesidigt uteslutande.

För att förstå hur de fruktansvärda fenomenen spädbarnsmord och selektiv abort tillåts fortsätta existera, måste man se till den onda spiral som ligger bakom. Jag föreslår att man genom att bryta ner begreppen tradition och diskriminering till en nivå där man kan se vilka mekanismer som ligger bakom dess fortsättning, kan förstå hur fenomenen kan existera i så pass stor skala även sida vid sida av utveckling och modernitet.

1.1 Frågeställning

Indien är ett demokratiskt land som är mitt i en rasande utveckling. Samtidigt är det ett djupt traditionsbundet samhälle, där vad många skulle anse vara förlegade värderingar och patriarkaliska förhållningsregler styr. Det kan vara svårt att tänka sig dessa båda sidor av ett samhälle existera parallellt. Syftet med mitt arbete är därför att ta reda på om traditionella mönster och värderingar som diskriminerar kan samexistera med modern teknologi, utbildning och ekonomisk tillväxt, något som ofta antas vara omöjligt. För att nå fram till slutsatsen ställer jag mig en rad frågor. Hur ser diskrimineringen av döttrar i norra Indien ut? Hur beskrivs begreppet tradition och hur överlever en sådan i tid av förändring? Har traditionen i just detta fall påverkats av händelser och yttre element?

1.2 Avgränsningar

Indien tillhör ett av de länder som räknas till kategorin NICS, newly-industrialised countries.¹ Dessa länders ekonomier har ännu inte nått västvärldens status, men är på god väg. NICS kännetecknas av en snabb ekonomisk utveckling och industrialisering, samt urbanisering och ökade medborgerliga rättigheter för landets invånare.² Fattigdomen i Indien har minskat från 50 % till under 30 % på kort tid.³ I landet har den snabba utvecklingen yttrat sig bland annat sig i form av en minskad fertilitet.⁴ I och med högre utbildning och bättre ekonomisk standard väljer fler och fler att skaffa färre barn. Vad som är intressant för just norra Indien är att förkärleken för söner inte verkar minska i takt med utvecklingen. Trots att fler kvinnor har frihet att välja bort ett liv vigt åt barnafödande, kvarstår prioriteringen av pojkar i dessa delar av landet. Detta gör att utrymmet för flickor ytterligare minskar och utvecklingen kan sägas motarbeta sig själv.⁵

I mitt arbete använder jag mig av empiri från de norra delarna av Indien. Den form av diskriminering som är central för min undersökning är väldokumenterad i dessa områden och problemen har visat sig vara störst här. De patriarkala traditionerna är mer djupt befästa i norra Indien än i södra och konsekvenserna av detta är att könsdiskrimineringen syns mycket tydligt.

Det finns en rad frågor som rör ämnet och som intresserar mig, men som jag av praktiska skäl varit tvungen att utelämna i min uppsats. En av dem är det stora motstånd till de könsdiskriminerande traditionerna i Indien, som faktiskt existerar. Det är viktigt att komma ihåg att spädbarnsmord och könsselektiva aborter inte är något som förekommer i varje hushåll, och att långt ifrån alla invånare förhåller sig passiva till diskriminering av olika slag.⁶ Rörelserna för kvinnors rättigheter har vuxit sig stora och starka och man har även stiftat lagar som förbjuder selektiva aborter och andra former av könsdiskriminering. Jag har dock inte gått närmare in på hur motståndet ser ut eller vad det åstadkommer. Syftet med mitt arbete är att ta reda på hur fenomenet, som av många definieras som ett stort problem, kan fortleva i den snabba utvecklingsfas som Indien befinner sig i.

---

¹ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 3

² Nationmaster Encyclopedia (<http://www.nationmaster.com/encyclopedia/Newly-industrialized-countries>) Senast besökt 2009-01-02

³ Bhat, R.L., Sharma, Namita, "Missing Girls: Evidence from Some North Indian States", *Indian Journal of Gender Studies* 2006 s. 356

⁴ Sen, Amartya, *Utveckling som frihet*, 1999, s. 276

⁵ Bhat, R.L., Sharma, Namita, "Missing Girls: Evidence from Some North Indian States", *Indian Journal of Gender Studies* 2006 s. 352

⁶ En av de största motståndsrörelserna är Forum Against Sex Determination and Sex Pre-Selection, som bildades 1985 i Bombay. Forumet är en människorättsorganisation och sprider information om att könsselektiva aborter strider mot de mänskliga rättigheterna. (<http://www.popline.org/docs/1449/084133.html>) Senast besökt 2009-01-03

”Det feministiska dilemma” har i litteraturen diskuterats i anknytning till selektiva aborter i Indien.⁷ Teorier om att man riskerar att kränka kvinnors rättigheter genom att förbjuda könsselektiv abort och diskussioner om rätten till sin egen kropp är oerhört intressanta. Förespråkare av fri abort ställs i denna diskussion inför svåra ställningstaganden. Att låta kvinnor göra abort, men att förbjuda det när det sker av vissa anledningar kan låta mycket tvetydigt. Hur vet man till exempel att det verkligen är barnets kön som avgör beslutet? Det är också svårt att veta vem det är som gör valet. Det kan vara kvinnan själv, som verkligen bestämmer över sin egen kropp och väljer att ta bort fostret, oavsett kön. Det kan också vara hennes familj och släkt, som genom social press försäkrar henne om att en abort av ett kvinnligt foster är det klokaste beslutet. I många fall vet ingen, kanske inte ens kvinnan själv, vem eller vad det är som gör valet. Orsaken till att jag har lämnat detta ämne utanför är att min problemformulering fokuserar på ett generellt beteendemönster och inte det individuella valet.

1.3 Teori

Den mest tongivande författaren för den problematik i min uppsats som berör Indien och empirin därifrån är Elizabeth Croll, professor i kinesisk antropologi vid University of London. Croll har skrivit brett om social utveckling och genusfrågor och är specialiserad på Asien. Amartya Sen är nobelpristagare i ekonomi och var den som i början av 1990-talet på allvar väckte diskussionen om de försvunna kvinnorna. Han har berömt Croll för hennes gedigna undersökningar, som ur flera olika perspektiv visar hur svåråtkomligt och allvarligt problemet med diskriminering av flickor är. Rapporteringen om selektiva aborter och spädbarnsmord i Indien har de senaste decennierna tagit fart ordentligt och behandlats av både demografer, sociologer, etnografer och utvecklingsforskare, vilka alla är överens om att problemet måste lyftas fram i ljuset. Jag har valt att använda mig av både helt färsk och något äldre statistisk rapportering, för att på ett tydligt sätt visa på den ökning av problemet som uppstått sida vid sida av moderniteten.

Nicholas Dirks är professor i historia och antropologi och har skrivit flera böcker om Sydasiens historia och den brittiska kolonialismens påverkan på dess utveckling. Hans

---

⁷ Rashmi Luthra diskuterar i artikeln “Toward a reconceptualization of ‘choice’: challenges by women at the margins” amerikanska respektive indiska feministers syn på “det fria valet” att göra abort. Amerikanska feministerna argumenterar i store utsträckning för att ett förbud mot selektiva aborter öppnar för fler inskränkningar i kvinnans rättigheter, medan indiska feministerna oftare menar att ett förbud snarare stödjer kvinnor som grupp. Luthra, Rashmi, “Toward a Reconceptualization of ‘choice’: Challenges by Women at the Margins”, *Feminist Issues*, 1993

djupgående forskning ger en förståelse av Indiens ambivalenta förflutna, något som varit nödvändigt för att besvara mina frågor. Historikern och antropologen Partha Chatterjees forskning har främst gällt postkolonialism och nationalismens utveckling i tredje världen. Det genusperspektiv han i en del av sitt arbete applicerar på dessa studier har varit särskilt intressanta för min frågeställning. Dessa författare har alla varit centrala för möjligheten att förstå och använda Shils teori om tradition och dess fortlevnad.

I den del av mitt arbete som behandlar begreppet tradition, har jag tagit intryck av Edward Shils. Hans teori, men även kritiken mot den, har använts i analysen av situationen i norra Indien. Shils arbete belyser på ett annorlunda sätt aspekten av fortsättning i traditionella beteenden, något som tidigare har varit bristfälligt uppmärksammat bland sociologer och socialfilosofer. Shils teori om att tradition är något flytande och rörligt, snarare än statiskt och homogent, är central för min förståelse av hur ett traditionellt beteende kan överleva i modern tid. För att tydliggöra min tolkning av hur en diskriminerande tradition kan samexistera med modernitet, har jag även använt mig av den svenske sociologen Johan Asplunds diskussion om hur begreppspår som antas vara varandras motsats i själva verket går in i varandra. Asplunds tolkning av de kända begreppen *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* och hans konkreta exempel tydliggör min förklaring av att tradition och modernitet inte behöver utesluta varandra.

1.4 Metod

Materialet, som genomgående består av sekundärkällor, har använts för att plocka isär begreppen diskriminering och tradition. De första kapitlen i mitt arbete utgör en analys av vad begreppen i detta sammanhang betyder. Eftersom traditionen i detta fall yttrar sig i ett diskriminerande beteendemönster, har det varit nödvändigt att ta reda på hur diskrimineringen utövas. Det empiriska materialet fyller detta syfte. Med hjälp av min tolkning av teorin om hur tradition fortlever, samt empiri från norra Indien har jag sedan skapat en syntes, vilken leder till slutsatsen.

För att förstå hur olika element kan påverka traditioner och beteendemönster har jag tittat på hur författare som Dirks och Chatterjee diskuterar händelser i Indiens kolonialhistoria. Kolonialismen har enligt dessa författare stor betydelse för varför Indiens samhälle idag ser ut som det gör. Liksom de flesta andra gamla kolonier, har det funnits och finns fortfarande, slitningar mellan det förflutna och det nya, moderna i landet. Dirks och Chatterjees argument om att kolonialismen och den nationalism som uppstod till följd av den, har format människors moraliska värderingar och deras syn på status har använts för att förklara hur externa

element har kunnat bidra till att diskriminerande traditioner lever kvar i dag.

1.4.1 Begreppsförklaring

För att svara på mina frågor behöver jag använda mig av en rad begrepp. För att så tydligt som möjligt visa varför de här begreppen är betydelsefulla i sammanhanget ger jag här en förklaring av hur de används och tolkas i uppsatsen.

Tradition är centralt för min frågeställning eftersom jag i min analys tittar på hur synen på flickor som mindre värda har kunnat föras vidare från generation till generation och existera än idag. Edward Shils har skapat en teori som förklarar tradition som något dynamiskt och rörligt och det är i denna form som jag använder mig av begreppet. Genom att utreda vad en tradition är, blir det lättare att förstå hur värderingar som för den utomstående kan verka förlegade fortfarande kan styra i ett samhälle i förändring.

Begreppet diskriminering används här för att förklara de minskade överlevnadschanser det innebär att vara av kvinnligt kön i norra Indien och främst de extrema former av ojämlikhet som selektiv abort och spädbarnsmord är exempel på. Flickor utsätts för diskriminering både innan, vid och efter födseln och även i livet som vuxen kvinna. Den visar sig i den dystra statistik som nästan oavsett vilket område det gäller, är till nackdel för det kvinnliga könet. Min strävan är att visa hur en diskriminerande tradition fortsätter och därför måste jag bryta ner båda begreppen var för sig.

Hemgift (dowry) är ett centralt begrepp när man ska redogöra för könsdiskrimineringen i norra Indien. Hemgiften är en sed som går ut på att en dotters föräldrar måste betala stora summor pengar till svärföräldrarna när hon gifter sig. Detta gör att döttrar förknippas med ekonomisk börda och blir en direkt orsak till att föräldrar föredrar söner. Faktumet att traditionen förstärkts på senare tid och att hemgift handlar om allt större summor pengar spelar roll för förståelsen av den dynamiska traditionen.

Begreppet son-preference förekommer i all litteratur som rör ämnet diskriminering av döttrar. Jag har valt att översätta detta som prioritering av söner. Begreppet används här för att förklara den förkärlek som föräldrar traditionellt har för söner och som bidrar starkt till diskriminering av döttrar. Prioriteringen av söner bottnar i traditionella och kulturella uppfattningar om könsbundna egenskaper och övertygelser om att söner är kapabla till vissa saker som döttrar inte är. Begreppet är mycket viktigt i sammanhanget eftersom det hjälper till att

ge en bild av hur olika pojkar och flickor behandlas i norra Indien.

Modernitet syftar i detta sammanhang till det faktum att människor i norra Indien har möjlighet att både ta del av information och utnyttja de tjänster som den tekniska utvecklingen har skapat. Med modernitet menar jag alltså inte bara just de moderna uppfinningar som gör det möjligt att könsbestämma foster, utan också den ekonomiska utvecklingen och industrialiseringen. Moderniteten visar sig också i att fler och fler människor utbildar sig, vilket leder till en högre medvetenhet om vilka tjänster som finns att tillgå och vart man ska vända sig för att utnyttja dessa. På så sätt påverkas även de sociala relationerna människor emellan av modernitet.

2 Bakgrund och historik

Kvinnans låga status har ett gammalt ursprung. För att förstå hur extrema former av könsdiskriminering som aborter av kvinnliga foster just därför att de är kvinnliga, kan fortsätta existera, är det nödvändigt att titta på hur Indiens historia har format synen på människors status och värde.

2.1 Kvinnan och kastsystemet

Indien utgör en del av södra Asien, som är en av världens äldsta civilisationer och det kast-patriarkiska samhälle som exkluderat kvinnan har funnits i runt 4500 år.⁸ I Indien har könskillnaderna sitt ursprung i de urgamla religiösa texter, Rigveda och Samaveda, som skrevs tvåtusen år före Kristus, och som stängde kvinnan ute från heliga ritualer och frälsning. Kvinnans sexualitet ansågs vara oren och hon var tvungen att återfödas som man för att uppnå frälsning. Det var till och med nödvändigt för en man att avhålla sig från umgänge med kvinnor om han skulle kunna uppnå ett heligt tillstånd.⁹

Kastindelningen användes som ett sätt att kontrollera kvinnan och termen för kvinnlig kast inbegriper värderingen av kvinnor som en underlägsen grupp. Den visar tydligt på skillnad mellan det kvinnliga och manliga könet.¹⁰ Nicholas Dirks skriver att allt eftersom kastsystemet konstruerades som ett socialt system under den antika regimen i Indien, var det kvinnan som blev offer för det värsta förtrycket. Hinduismen och kastsystemet var något som hade skapats av män och var till för män. Därför tilldelades kvinnan en kast som stod utanför resten av systemet och hamnade automatiskt i botten av rangskalan. Kastindelningen användes som ett sätt att undertrycka kvinnans autonomi.¹¹ Genom hela Indiens historia har släktskap varit mycket betydande och det har varit männen som ansetts föra familjens ära vidare. Manliga blodsband har styrt familjesammansättningen och i och med institutionaliseringen av kast började

---

⁸ Omvedt, Gail, *Women in popular movements: India and Thailand during the decade of the Woman*, United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD), rapport nr. 86.9, 1986 s. 7

⁹ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia 2000* s. 135

¹⁰ Bagwe, Anjali, *Of Woman Caste*, 1995 förord

¹¹ Dirks Nicholas, *Castes of Mind Colonialism and the Making of Modern India*, 2001 s. 72-73

kvinnan ses som spelmarker eller bytesvaror, som bytte ägare. Traditioner som bygger på avskildhet mellan kvinnan och mannen och den senares kontroll av den förra är inneboende i kastsystemet.¹²

2.2 Kolonialismen

Det finns argument som talar för att händelser inte alltför långt tillbaka i tiden kan ha gett traditionen av synen på kvinnor som lägre stående och mindre värda, starkare ställning. Dirks argument i boken *Castes of mind*, är att det var de brittiska kolonisatörerna som under 1800-talet gav upphov till att kastsystemet befästes och än idag till stor del dominerar Indiens sociala värld. Dirks är noga med att påpeka att han inte försöker antyda att det var britterna som uppfann kastsystemet, men hävdar att de förstärkte systemet och uppfattningen om vilka egenskaper olika grupper av människor hade. Detta gjorde britterna medvetet i sin strävan att dela upp, kontrollera och systematisera den indiska befolkningen.¹³ Kastens konstruerade och tilldelade egenskaper stärktes under denna tid och det gjorde även de könsrelaterade värderingar, som placerade kvinnan under mannen i rangstegen. Under kolonialtiden kodifierades behandlingen av kvinnor. Även om det starkt patriarkaliska samhället redan tidigare tydligt accepterat kvinnoförtryck, menar Dirks att patriarkatet stärktes och fientlighet mot kvinnor sanktionerades i och med britternas inblandning. Relationer baserade på kön betydde mycket för den koloniala hegemonins struktur. För att få optimal struktur och makt över folket, inrättades konkreta regler även för giftermål och familjeangelägenheter.¹⁴

Partha Chatterjees argumentation bygger också på att skillnaderna mellan könen blev större under kolonialismen. I sin artikel *Colonialism, nationalism and colonialized women: the contest in India* skriver han att den nationalism som uppstod under kolonialismen också har spelat stor roll för vilken status kvinnor och flickor i Indien har idag.¹⁵ Chatterjee förklarar att kampen mot kolonisatörernas dominans bidrog till att det indiska samhället strategiskt delades upp i två olika sfärer. Detta för att kunna hålla åtminstone den ena utom räckhåll för britterna. Nationalisterna insåg att man var tvungen att ge efter med den materiella sfären, eftersom sådant som ingick i den, till exempel teknik, vetenskap och ekonomi var så pass överlägset utvecklat i väst. Man hade

---

¹² Omvedt, Gail, *Women in popular movements: India and Thailand during the decade of the Woman*, United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD), Rapport nr. 86.9, 1986 s. 7

¹³ Dirks, Nicholas, *Castes of Mind Colonialism and the Making of Modern India*, 2001 s. 224

¹⁴ Ibid. s. 18

¹⁵ Chatterjee, Partha, "Colonialism, Nationalism, and Colonialized Women: The Contest in India", *American Ethnologist* 1989 s. 630

ingen chans att konkurrera på dessa områden. Den materiella sfären kallades för "världen" och var mannens domän. Den kännetecknades av det externa, ytliga och intellektuella. Nationalisterna ville skydda den andra sfären, som kallades för "hemmet" och var den spirituella, från att exploateras på samma sätt som den materiella. Man förstärkte därför de sociala rollerna och de fick i uppgift att företräda de olika sfärerna. Kvinnans roll var att försvara den interna sfären, alltså hemmet och samhällets sanna identitet. Det nationella projekt som det innebar att skydda den interna delen av samhället, innebar också att nya normer för att organisera familjen etablerades. Chatterjee beskriver det som att "en ny kvinna" skapades, men på samma gång, "ett nytt patriarkat".¹⁶ Medan mannen var tvungen att imitera väst inom den materiella sfären, skulle kvinnan hindras från att influeras av någonting annat än det traditionellt indiska. Hennes plats var hemmet. Detta var givetvis ingenting helt nytt, men Chatterjee menar att könsrollerna ytterligare förstärktes under inblandningen från väst.¹⁷ Uppdelningen mellan man och kvinna och deras respektive egenskaper blev allt starkare under den nationalism som uppstod under kolonialismen.

Chatterjee visar tydligt på dikotomin "värld/hem" och identifikationen av sociala könsroller. Nationalisternas strävan var att göra en modern utveckling möjlig, men i kombination med att behålla den inre sfären i sitt samhälle orört. Den "moderna" indiska kvinnans position befästes med hjälp av moraliska och sociala principer, som stod i kontrast till hur den västerländska kvinnan betedde sig.

Edward Shils beskrivning av det uppdelade samhället stämmer väl överens med vad både Chatterjee och Dirks förklarar. Shils analyserar i sin bok svårigheterna som den moderne, intellektuelle indiern mött i ett land som färgats av kolonialism och slitningar mellan tradition och modernitet. Shils fokuserar på mannen, men intressant för detta sammanhang är hur han beskriver två världar, både under och efter kolonialismen.¹⁸ Det är tydligt att den intellektuelle befinner sig i den yttre, manliga världen. Denna sfär är modern, mindre traditionell och dras mot väst. Shils skriver att kvinnans domän, hemmet och familjelivet är tungt bundet av tradition och att det är inom hushållet som den sanna indiska kulturen bevaras.¹⁹ Shils anser att britten hade stor betydelse för att separationen mellan grupper av människor har levt kvar och för att kastsystemet fortfarande utgör grunden för uppfattningen om människors moraliska

---

¹⁶ Ibid. s. 627

¹⁷ Ibid. s. 629

¹⁸ Shils, Edward, *The intellectual between tradition and modernity: The Indian situation*, 2001 s. 62

¹⁹ Ibid. s. 63

kvaliteter.²⁰ "The truth is that the British not only ruled India for a long time, but they also took partial possession of the Indian mind."²¹

2.3 Hur fortlever en tradition?

"All existing things have a past"²² hävdar Edward Shils i början av sin artikel Tradition. Hans syfte är att förklara hur en tradition kan fortsätta att existera, även om samhället runt omkring den förändras och hans strävan är att belysa traditionens struktur, form och funktion. Shils förklarar begreppet tradition som uppfattningar med en särskild social struktur, som har skapats av människor i kontakt med varandra. Begreppet tradition skiljs här från begreppet kultur, eftersom traditioner kan förklaras som ett element av kultur. Enligt det antropologiska förklarings sättet utgör värderingar, traditioner och ritualer delar av kulturen.²³ Kultur är alltså något mer långtgående, som alltid finns där medan en tradition kan ta slut någonstans, eller ligga latent utan att synas.²⁴ Det kan sägas att alla traditioner är en del av kulturen, men all kultur är inte traditioner. Med tradition menar Shils alla uppfattningar och de handlingar som kan länkas till dessa, som har använts av en viss person vid en viss tid och som sedan har tagits över och accepterats av en annan person, vid en annan tidpunkt. Det kan handla om språk, uttryck, uppfattningar om personer, handlingar och till och med fysiska symboler, som byggnader och monument. Det som skiljer traditionella övertygelser från andra, är enligt Shils att de "ges" och "tas emot", antingen aktivt medvetet eller omedvetet.²⁵ Teorin utgör en bred tolkning av tradition och Shils har kritiserats för detta. Struan Jacobs har i sin artikel "Edward Shils' Theory of Tradition" kritiserat Shils för att hans tolkning av vad tradition är, skulle kunna inbegripa i stort sett allting i det sociala livet. Jacobs menar att detta breda synsätt snarare fördunklar begreppet tradition än klarlägger det.²⁶ Shils är dock noga med att förklara att han studerar traditionaliteten i sig, inte innehållet i traditionen. Hans forskningsperspektiv är intressant, eftersom kontinuiteten i tradition i andra studier ofta förutsätts och mekanismerna som håller en övertygelse levande lämnas outforskade.

---

²⁰ Ibid. s. 70

²¹ Ibid. s. 79

²² Shils Edwards, "Tradition", *Comparative Studies in Society and History* 1971 s. 122

²³ Get Educated (<http://www.geteducated.se/template/skola/begrepp/kultur>) Senast besökt 2009-01-02

²⁴ Shils Edwards, "Tradition", *Comparative Studies in Society and History* 1971 s. 158

²⁵ Ibid. s. 126

²⁶ Jacobs, Struan, "Edward Shils' Theory of Tradition" *Philosophy of the Social Sciences* 2006 s. 159

Syftet med detta arbete är inte att förklara exakt vilka handlingar som kan ingå i en tradition, utan snarare ta reda på vad som kännetecknar dess förmåga att fortleva och hur den kan ta sig vidare från generation till generation. Shils vida definition kan alltså anses problematisk i andra sammanhang, men är användbar i detta. Det kan också anses problematiskt att Shils hävdar att en tradition oftast är pragmatisk och nyttoinriktad. Det bör enligt honom finnas en funktion med den, som gör att folk fortsätter använda det tankesätt som för den vidare.²⁷ Synen att traditioner oftast avtjänar syften motsäger hans tes om att tradition i sin mest renodlade form ges och tas emot utan vidare reflektion eller ifrågasättande. En tolkning av Shils teori skulle kunna vara att en tradition lever vidare om den i sammanhanget inte ger några direkt negativa konsekvenser och därför inte närmare ifrågasätts. Även om en tradition i det långa loppet kan medföra nackdelar för den grupp som utövar den, syns dessa inte alltid i nuet, utan kanske ger positiva effekter på kort sikt. Beteendemönstret verkar då snarare fungera väl i sammanhanget.

Enligt Shils är tradition alltså en tro eller ett synsätt och det agerande som följer därpå, som ges av en person eller generation och som tas emot och accepteras av en annan. Shils påpekar att det kan vara problematiskt att samhällen ofta beskrivs som antingen "traditionella" eller "moderna".²⁸ Det finns ett antagande om att dessa definitioner är varandras motsatser, men han menar att det även i moderna samhällen finns traditioner. Dock krävs det att dessa genomgår en högre eller lägre grad av förändring. Traditionen karakteriseras enligt Shils av det förflutnas närvaro, men han är noga med att förklara att det nästan utan undantag sker en viss modifiering av traditionen, för att den ska kunna leva kvar. Tradition är en kedja av kommunikation, som alltid genomgår utveckling åt något håll på vägen. Nya element som förändrar samhället, förändrar också i viss mån traditionen.²⁹

I varje samhälle finns mekanismer som gör att det förflutna kan leva vidare och påverka hur vi beter oss idag. En upphöjelse av det förflutna är en sådan mekanism. Det används för att rättfärdiga handlingar som anses vara tradition. "Så har vi alltid gjort" och "Det gjorde våra förfäder" är vanliga förklaringar till varför en särskild sed anses nödvändig att bruka än idag. Detta, förklarar Shils, beror på att det förflutna utgör en auktoritet, som legitimerar ageranden och handlingar. En upphöjelse av det förflutna och förfäder som den nutida befolkningen har gjort till auktoriteter är enligt Shils viktiga komponenter till att en tradition fortsätter.³⁰

---

²⁷Shils Edwards, "Tradition", *Comparative Studies in Society and History* 1971 s. 123

²⁸ Ibid. s. 122

²⁹ Ibid. s. 151

³⁰ Ibid. s. 131

En annan auktoritet är den stora massan, folket och de som inte har något behov av att vare sig fördöma en tradition eller att upphöja den, utan bara följer med strömmen. Shils talar om *communis opinio* och menar att allmän acceptans utgör en viktig faktor för att en tradition ska leva kvar. Handlingar rättfärdigas med uppfattningen "alla andra gör ju så" och den allmänna acceptansen utgör en epidemisk effekt. Detta fenomen skulle kunna förklaras med att det finns en rationalitet i handlingsmönstret, något som gör att det känns helt naturligt att upprätthålla traditionen.

"The *communis opinio* embraces the past as well as the present; it is the acceptance of a belief which has been accepted by others in the past and by living elders who speak for the past in the present." ³¹

Tradition i sin mest elementära och grundläggande form, ges och mottas utan att det finns en medveten tanke bakom. I detta fall verkar det inte finnas några alternativ till traditionen, utan den accepteras utan reflektion och eftertanke.³² Äldre släktingar och föräldrar kan bidra till att ett barn tar över en tradition utan någon som helst tanke på att han eller hon har mottagit ett visst synsätt eller en viss värdering. Små riter och gester som finns med i det vardagliga livet är viktiga faktorer till att en tradition går från generation till generation. Shils menar att familjen är den viktigaste institutionen och bäraren för detta. Ju längre kedjan av tradition är, det vill säga, ju äldre det förflutna som legitimerar är, desto starkare är traditionens mandat.³³

Shils beskriver också vikten av det man får lära sig som liten. Han menar att de värderingar man har runt omkring sig under sin uppväxt, nästan alltid finns mest djupt rotat i ens medvetande.³⁴ Vitalt för att en tradition ska leva vidare, är alltså enligt Shils dess länkar till det förflutna, men även den modifiering som gör att traditionen fortsätter att vara tillgänglig. Synen på kvinnan som det lägre stående könet har helt klart länkar till det förflutna, men har också påverkats av nya element, vilket Chatterjee och Dirks har förklarat.

---

³¹ Ibid. s. 129

³² Ibid. s. 136

³³ Ibid. s. 158

³⁴ Ibid. s. 148

3 Könsdiskriminering i norra Indien

Diskrimineringen av flickor i norra Indien tar sig uttryck i en rad olika former. En flickas liv hotas inte bara vid födseln, utan också både innan och efter.

3.1 Statistik

1990 skrev Amartya Sen en artikel med rubriken "More than 100 Million Women are Missing". Hans undersökning höjde intresset för vad den skrämmande statistiken visade. Sen syftade med sina 100 miljoner på alla de kvinnor som skulle ha existerat i både Asien, Afrika och Latinamerika, ifall utsikterna för ett gott liv hade sett likadant ut för dem som för män.³⁵ I samma uträkning kom Sen fram till att antalet saknade kvinnor i Indien borde vara runt 37 miljoner.³⁶ 10 år senare följde Elizabeth Croll upp Amartya Sen's undersökning av de försvunna kvinnorna och kunde konstatera att under hela 1900-talet har det i Indien skett en stadig minskning av antalet kvinnor i förhållande till antalet män. 1901 fanns det 972 kvinnor på 1000 män. 1972 hade antalet sjunkit till 930 och 1991 fanns det bara 927 kvinnor på 1000 män.³⁷

Det är i de norra distrikten av Indien som siffrorna ser allra värst ut. Delstater som Punjab, Haryana, Uttar Pradesh och Madya Pradesh har beskrivits som "bermudatriangeln för flickor" eftersom överlevnadschansen för flickor är så dåliga där.³⁸ Punjab är den delstat som ofta fungerar som skräckexempel när det talas om den dystra statistiken. Där har alla distrikt färre än 850 kvinnor per 1000 män och runt 100 000 kvinnliga foster aborteras där varje år.³⁹ I Punjab är dödligheten för flickor mellan 0 och 4 år upp till 30 % högre än för pojkar. Där minskade också antalet flickor i denna ålder från 875 stycken till 793 per 1000 män mellan år 1991 och 2001.⁴⁰

Det är tydligt att möjligheten till könssselektiva aborter har bidragit till att statistiken förändrats till det sämre på senare tid. Den största nedgången i antal kvinnor i Indien under hela 1900-talet skedde mellan 1981 och 1991, vilket är årtiondet då man på allvar började

---

³⁵ Sen, Amartya "More Than 100 Million Women Are Missing" *The New York Review of Books* 1990 s. 1

³⁶ Sen, Amartya, "Missing Women", *British Medical Journal* 1992 s. 587

³⁷ Croll, Elizabeth, "Amartya Sen's 100 Million Missing Women", *Oxford Development Studies* 2001 s. 226

³⁸ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 55

³⁹ Bhat, R.L., Sharma, Namita, "Missing Girls: Evidence from Some North Indian States", *Indian Journal of Gender Studies* 2006 s. 358

⁴⁰ *Ibid.* s. 354

kunna använda könsbestämmande fosterdiagnostik.⁴¹ Från att inte ha varit något alternativ i början av 1970-talet, utfördes år 1987 13 000 könsbestämningstest på bara sju kliniker i Dehli. En mycket stor andel av de fall där fostret visade sig vara kvinnligt resulterade i abort.⁴² 995 av 1000 foster som aborteras i Indien är kvinnliga.⁴³

Flickor som trots allt har fått komma till världen är som mest utsatta under den tidiga barndomen. Det är i åldrarna 0-4 år som den ojämna fördelningen könen emellan är som störst. Här ligger antalet flickor i förhållande till pojkar på runt 900. Nyfödda flickor, vars föräldrar redan har en eller flera döttrar, har sämst utsiktschanser att överleva. Risken för dem att dö under de första åren av sina liv är 53 %. Man kan jämföra denna siffra med den allmänna barnadödligheten nationellt sett, vilken är 9 %.⁴⁴ Genom att se på statistiken förstår man att diskriminering av det ena könet utan tvekan pågår i norra Indien. Det är dock genom att titta på olika dimensioner av diskrimineringen som vi kan förstå hur siffrorna har kunnat bli så ojämna som de är.

3.2 Hemgift

Den hinduiska traditionen att brudens familj ska betala hemgift till svärföräldrarna vid giftermål är en konkret anledning till det strukturella kvinnoväldet i Indien.⁴⁵ Seden har fått döttrar att betraktas som handelsvaror och ekonomiska bördor. Hemgiften lägger en enorm press på flickans familj och kan bidra till att hela sparkapital raseras. I vissa fall inser föräldrar att det helt enkelt är praktiskt omöjligt för dem att fostra en dotter och att enda utvägen är att göra sig av med den nyfödda. Hedern och äran som är inblandad i traditionen av hemgift är på många ställen, främst i norra Indien, så enormt viktig att det inte ens stoppar människor från att begå mord.⁴⁶

Eftersom hemgift är så påtagligt förknippad med kvinnoväld och diskriminering av döttrar, infördes 1961 ett förbud mot seden. Övervakningsmekanismerna har dock fungerat dåligt och förbudet har visat sig vara ineffektivt. Traditionen är så pass djupt rotad att ett förbud,

---

⁴¹ Das Gupta, Monica, "Bhat, P.N. Mari, Fertility decline and increased manifestation of sex bias in India" *Population Studies* 1997 s.

⁴² Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 62

⁴³ Bandyopadhyay, Mridula, "Missing Girls and Son Preference in Rural India: Looking Beyond Popular Myth" *Health Care for Women International* 2003 s. 911

⁴⁴ Burnette, C., Hosni, D., "The Mistreatment of Indian Women" *Equal Opportunities International* 1993 s. 2

⁴⁵ *Ibid.* s. 1

⁴⁶ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s.123

med minst fem års fängelse vid överträdelse, inte har kunnat bidra till några större förändringar.⁴⁷ Tvärtom verkar hetsen över hemgift ha ökat i norra Indien på senare tid. Elizabeth Croll skriver att summorna som svärfamiljen kräver ökar och att hemgift har blivit ett vinstdrivet intresse, som spritt sig även till byar där seden tidigare inte funnits.⁴⁸ Tidigare var det brukligt att man gav vad man hade, men nu har svärföräldrar börjat kräva astronomiska summor. En förklaring till detta kan vara att kostnaden för att utbilda sina söner har blivit högre och att det uppstått en ny form av konsumtion i landet. Giftermålsmarknaden har helt enkelt blivit mer tävlingsinriktad och materialistisk.⁴⁹ Denna girighet utmynnar i värsta fall i mord på bruden. Det händer att svärföräldrar dödar sonens nya fru dels för att de tyckte att hemgiften var för liten och vanärade deras familj, dels i strategiskt syfte, för att sonen ska kunna gifta om sig och inbringa en ny hemgift. Detta fenomen kallas brudbränning och utgör ett stort och svåråtkomligt problem i norra Indien.⁵⁰ Många av fallen rapporteras nämligen inte, eller påstås vara självmord.⁵¹ Pressen som en dotter känner, eftersom hon lever med känslan av att vara en finansiell börda för sina föräldrar kan även förklara många äkta självmord. I delstaten Gujarat i nordvästra Indien visade en undersökning i mitten av 1980-talet att 90 % av alla självmord begicks av kvinnor. Förklaringarna var ofta "familjeproblem."⁵²

Fenomen som selektiva aborter och spädbarnmord är starkt förknippade med hemgiftsproblemet. Det är bland annat denna situation som gör att många mödrar ofrivilligt förgiftar sina nyfödda döttrar, eftersom de vet att de inte kommer att ha råd att uppfostra dem.⁵³ En dotter anses inte kunna bidra med något till familjen, utan sägs snarare vara en tärande börda, som får släktens källor att sina. Ett hinduiskt ordspråk liknar dottern vid en fågel på gården, som flyger förbi, stjälar några frön från sadden och snabbt sticker iväg igen.⁵⁴ Insikten om att ett av könen förknippas med extrem ekonomisk börda och egentligen inte anses tillhöra sina föräldrar, utan sina svärföräldrar, gör det något lättare att förstå att det finns en förkärlek för det andra könet.

---

⁴⁷ Burnette, C., Hosni, D., "The Mistreatment of Indian Women", Equal Opportunities International 1993 s. 1

⁴⁸ Croll, Elizabeth, "Amartya Sen's 100 Million Missins Women", Oxford Development Studies 2001 s. 231

⁴⁹ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s.125

⁵⁰ Radford, Jill (red.), *Femicide The Politics of Woman Killing* 1992 s. 117

⁵¹ Burnette, C., Hosni, D., "The Mistreatment of Indian Women" Equal Opportunities International 1993 s. 2

⁵² Radford, Jill (red.), *Femicide The Politics of Woman Killing* 1992 s. 118

⁵³ Ibid. s. 130

⁵⁴ Burnette, C., Hosni, D., "The Mistreatment of Indian Women" Equal Opportunities International 1993 s. 1

3.3 Prioritering och förkärlek för söner

“Oh God I beg of you,

I touch your feet time and again.

Next birth don't give me a daughter,

Give me Hell instead”

- Gammal folkvisa från Uttar Pradesh⁵⁵

Faktumet att föräldrar i norra Indien starkt föredrar att få en son framför en dotter är både ekonomiskt, kulturellt och socialt baserat, men är främst rotat i uppfattningar om att könen är både biologiskt och socialt olika.⁵⁶ Vardagslivet för såväl fattiga som rika, stadsbor som landsortsbefolkning, färgas av värderingar som är till förmån för söner. De ses som en källa till ära, prestige och status.⁵⁷ Den kanske tydligaste orsaken till att föräldrar värdesätter sina barn olika, är att man vet att en son alltid kommer att vara en permanent familjemedlem och försörjare. Medan dottern flyttar ut och bosätter sig hos sin makes föräldrar, stannar sonen i hushållet för att ta hand om sina föräldrar när de blir gamla.⁵⁸ Prioriteringen av söner är därför till viss del ekonomiskt strategisk och kan beskrivas som en ”investering”. Eftersom sonen är både den rituelle och ekonomiske arvstagaren, samt den som föräldrarna förlitar sig på inför sin ålderdom, finns det ett slags kontrakt föräldrar och son emellan. På grund av den traditionella övertygelsen om könsbundna egenskaper, är det omöjligt för flickor att ingå samma typ av kontrakt.⁵⁹ Sonen är den som anses föra släktens namn vidare och i ett samhälle med starkt patriarkaliska släktlinjer blir det oerhört viktigt att få åtminstone en son som kan säkra släktens ära. Att familjens och särskilt moderns status höjs med hjälp av en son är också en viktig bidragande faktor till att man föredrar pojkar. Dessa gamla föreställningar går i arv från generation till generation och visar få tecken på att vara på väg bort.⁶⁰

Förkärleken för söner syns tydligt i indisk familjeplanering. Användningen av preventivmedel är till exempel mycket vanligare hos de par som redan har fått en eller flera söner. Man slutar helt enkelt att skaffa barn när man har fått önskat antal söner. I de flesta familjer i norra Indien är den idealiska sammansättningen två söner och en flicka, men i vissa områden

---

⁵⁵ Plan, newsletter; Because I am a girl 2007 (<http://www.planusa.org/contentmgr/showdetails.php/id/237019>)
Senast besökt 2009-01-02

⁵⁶ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 17

⁵⁷ Ibid. s. 70

⁵⁸ Croll, Elizabeth, ”Amartya Sen’s 100 Million Missins Women”, *Oxford Development Studies* 2001 s. 234

⁵⁹ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s.112

⁶⁰ Croll, Elizabeth, ”Amartya Sen’s 100 Million Missins Women”, *Oxford Development Studies* 2001 s. 235

mycket mer skeva, så som fyra söner och en dotter.⁶¹ I en del områden är en familj utan söner oacceptabel.⁶² När fertilitetskurvan på senare tid har gått ner i norra Indien, minskar utrymmet för flickor, eftersom prioriteringen av söner fortfarande är lika stark. Croll förklarar att önskan efter söner fortsätter även i områden med god ekonomisk utveckling och där stora förbättringar i kvinnors utbildningsmöjligheter gjorts.⁶³

Att komma till världen som pojke i norra Indien är i många fall en mycket gladare upplevelse än för en flicka. När en son föds firas det vanligtvis med en stor fest, medan dotterns födelse passerar i tystnad. Döttrar sägs komma "oinbjudna" medan söner är som en skänk från ovan, som man måste be och offra för att få. En barnmorska från norra delarna av Indien förklarar att alla tjänar på när en son föds.

In their heart, no one wants a girl. If it were under anyone's control, no girl would ever be born!⁶⁴

Barnmorskan påstår att det inte är under människors kontroll att avgöra vilket kön barnen som föds ska ha. En kombination av gamla och nya metoder genom vilka man väljer bort det ena könet visar ändå att denna kontroll till viss del utövas, vilket vi ska se i nästa kapitel.

3.4 Spädbarnsmord och selektiv abort

Rapporter visar att under mitten av 1800-talet mördade så många som en fjärdedel av alla familjer i norra Indien hälften av sina nyfödda döttrar. Detta ledde till den starkt skeva könsfördelningen som vi ser även idag.⁶⁵ Men brotten fortsätter att begås. Den sociala och ekonomiska pressen driver fortfarande föräldrar att döda sina döttrar hellre än att låta dem leva. Ett par som hade förgiftat sin fjärde dotter sa att de hade haft dåligt samvete medan de såg henne dö, men tyckte samtidigt att de räddade henne från en livstid av lidande.⁶⁶ Spädbarnsmord i kombination med misskötsel av flickor är fortfarande huvudmetoden för att göra sig av med oönskade döttrar i Indien och i vissa fall har seden resulterat i byar helt utan flickor eller kvinnor.⁶⁷ Eftersom många förlossningar sker i hemmet är det svårt att veta exakt hur många flickor som dödas vid födseln.

---

⁶¹ Bandyopadhyay, Mridula, "Missing Girls and Son Preference in Rural India: Looking Beyond Popular Myth" *Health Care for Women International* 2003 s. 918

⁶² Jeffery, Roger, et. al., "Female Infanticide and Amniocentesis" *Social Science and Medicine* 1984 s. 1209

⁶³ Croll, Elizabeth, "Amartya Sen's 100 Million Missing Women", *Oxford Development Studies* 2001 s. 9, 231

⁶⁴ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 99

⁶⁵ *Ibid.* s. 53

⁶⁶ *Ibid.* s. 101

Antingen rapporteras barnen överhuvudtaget inte, eller så rapporteras de som dödfödda.⁶⁸ I vissa distrikt syns en tendens till att antalet spädbarnsmord har ökat sen 1980-talet. Sjukhuspersonal har märkt att fler och fler mödrar som har förlöst en dotter, beger sig hem samma dag. Senare kommer de tillbaka med mjölkstockning i bröstet, därför att det inte längre finns något barn att amma.⁶⁹

Modern teknik som erbjuder könsbestämning av foster intensifierar diskrimineringen av flickor och döttrar. Det är enligt Croll för tidigt att avgöra om selektiva aborter kommer att ersätta eller bara komplettera spädbarnsmord i norra Indien, men säkert är att fenomenet samexisterar med både ekonomisk utveckling och minskad fertilitet.⁷⁰ Att kunna ta bort fostret på ett tidigt stadium, reducerar den psykologiska stress som spädbarnsmord framkallar. Även om användning av fosterdiagnostik i ett könsbestämmande syfte är förbjudet i Indien sedan 15 år, så är abort lagligt och acceptansen för detta större än för mord på ett spädbarn. Mellan 1981 och 1991 har man kunnat se en signifikant ökning av selektiva aborter och även om dessa ensamma inte står för den ökande klyftan mellan antalet flickor och pojkar, så kan man tala om en intensifieringseffekt.⁷¹ Testen som kan visa föräldrar könet på deras barn är billiga och lättillgängliga. Trots att en lagöverträdelse kan ge tio års fängelse, så har klinikerna som erbjuder tjänsterna spritt sig över landet och finns idag även i de minsta städerna. Man har till och med tagit fram mobila ultraljud, för att även nå ut till landsortsbefolkning. Tekniken används av både fattiga och rika, välutbildade och analfabeter, stadsbor och landsbygdsbefolkning.⁷² Parallellt med gamla metoder som spädbarnsmord, för att göra sig av med oönskade döttrar, har alltså könsselektiva aborter intensifierat diskrimineringen och lett till ännu mer ojämnr könsfördelning. Även om man som flicka lyckas ta sig igenom både foster- och spädbarnsstadiet är faran inte över. De första åren i en dotters liv är de mest riskfyllda, vilket beror på den utbredda och medvetna vanvård som många unga flickor utsätts för.

---

⁶⁷ Bhat, R.L., Sharma, Namita, "Missing Girls: Evidence from Some North Indian States", *Indian Journal of Gender Studies* 2006 s. 355

⁶⁸ Bandyopadhyay, Mridula, "Missing Girls and Son Preference in Rural India: Looking Beyond Popular Myth" *Health Care for Women International* 2003 s. 922

⁶⁹ Radford, Jill (red.) *Femicide The Politics of Woman Killing* 1992 s. 128

⁷⁰ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 63

⁷¹ Das Gupta, Monica, "Bhat, P.N. Mari, Fertility decline and increased manifestation of sex bias in India" *Population Studies* 1997 s. 314

⁷² Bandyopadhyay, Mridula, "Missing Girls and Son Preference in Rural India: Looking Beyond Popular Myth" *Health Care for Women International* 2003 s. 922

3.5 Misskötsel av döttrar

Besvikelse över att ha fått en dotter, leder i många hushåll till att man ger henne sämre förutsättningar än en son. Det är bevisat att flickor i främst norra Indien får sämre tillgång till mat, hälsovård och skolgång än sina bröder. Den här typen av diskriminering leder till att flickor i mycket högre utsträckning dör i unga år och alltså till att könsfördelningen i landet ser ut som den gör. Pojkar anses vara av större värde för föräldrarna och behöva mer uppmärksamhet än flickorna. Därför får de både större del av hushållets resurser och mer känslomässig uppmärksamhet än sina systrar.⁷³ Det är vanligare med undernäring hos flickor, som får mindre mängd protein och färre kalorier i sin mat. Medan 28 % av pojkarna i småbarnsåldern är undernärda, är motsvarande siffra för flickorna 71 %.⁷⁴ Amning av flickor sker mindre regelbundet och under kortare tid. De vaccineras heller inte lika ofta som pojkar, vilket leder till större utsatthet för sjukdomar. När en flicka blir sjuk är det mindre chans att detta tas på allvar så att hon får professionell vård.⁷⁵ Dödligheten som är mycket större hos flickor i småbarnsåldern än hos pojkar vittnar om att även vanvården av döttrar är en stark anledning till den ojämna fördelningen könen emellan. Den känslomässiga aspekten av problemet bör inte glömmas bort. Den utdragna diskriminering som flickor utsätts för i hemmet leder till minskad självkänsla och en syn på sig själv som stämmer överens med resten av samhällets. När man har denna kunskap är det föga förvånande att vissa kvinnor helt enkelt inte vill sätta en dotter till livet. Hon vet förmodligen av egna erfarenheter vilken diskriminering och orättvisa en dotter riskerar i jämförelse med en son.

---

⁷³ Croll, Elizabeth, "Amartya Sen's 100 Million Missing Women", Oxford Development Studies 2001 s. 105

⁷⁴ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 17

⁷⁴ Ibid. s. 105

⁷⁵ Burnette, C., Hosni, D., "The Mistreatment of Indian Women" Equal Opportunities International 1993 s. 2

4 Så lever beteendemönstret kvar

Som utomstående är det ofta svårt att tänka sig in i andra kulturers syn på vad som är det "normala". Det finns ett allmänt antagande om att värderingar utifrån könsbundna egenskaper är förlegade. Samtidigt anses motsatsen till det förlegade vara moderna element. Tradition och modernitet uppfattas ofta som två helt olika saker, som inte kan förekomma samtidigt och gör att det, som utomstående, blir komplicerat att förstå hur värderingarna och konsekvenserna av dem kan leva kvar i ett samhälle som innehåller de moderna elementen. Den svenske sociologen Johan Asplund visar att man med hjälp av att se saker och ting från ett annat perspektiv kan skapa sig en förståelse för att tradition och modernitet inte behöver utesluta varandra. Innan Asplunds teori berörs ytterligare, är det nödvändigt att ge en möjlig förklaring till hur beteendemönstret i norra Indien kan fortsätta ses som det normala agerandet.

För att traditionen ska kunna leva kvar är det viktigt att handlingsmönstret anses vara rationellt för de som utövar det idag. I norra Indien är det normalt att könen separeras redan från tidig ålder och behandlas olika, eftersom det finns en övertygelse om biologiska skillnader. Exempelvis skriver Croll att synen på de bägge könen som kompletterande istället för jämlika leder till att det saknas en strävan efter att ändra på sakers tillstånd. Man vill inte nå överlappning, utan snarare en uppdelning av aktiviteter.⁷⁶ Det finns därför en rationalitet i att fortsätta följa det beteendemönster som karakteriseras av omgivningen. Det anses vara det normala och andra beteendemönster klassas som avvikelser. Shils beskriver hur acceptans av en viss tradition kan verka som det mest rimliga och förnuftiga.

In principle, the rational individual might end by accepting very much of what is handed down through traditional transmission, not out of compulsiveness or passivity, not out of awe before a sacred past or because there is nothing else to do, but rather because it turns out on examination to be the most reasonable thing.⁷⁷

Sociologen Max Weber skiljde mellan mål- och värderationalitet, för att förstå och beskriva olika mänskliga handlingar. Han ansåg att det finns rationalitet på olika nivåer i både handlandet och tänkandet hos människor och att detta syns i allt socialt agerande. Förenklat kan man enligt honom beskriva en värderationell handling som ett agerande där det är uppfyllandet

---

⁷⁶ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 140

⁷⁷ Shils Edwards, "Tradition" *Comparative Studies in Society and History* 1971 s. 143

av värdet som är själva målet och syftet. Det finns ett "bud" eller "krav" som personen i fråga känner att han eller hon måste leva upp till. Värderationaliteten är bestämd av vad som antas vara det etiskt och moraliskt rätta.⁷⁸ Värdet i detta fall är normerna och föreställningarna om kvinnor och mäns egenskaper och skillnader. Dessa är så självklara och givna att den värderationella handlingen inte skiljs från den målrationaliteten. I en målrational handling, förklarar Weber, är agerandet snarare styrt av kalkylerade mål. Det är utkomsten och konsekvenserna som är det viktiga.⁷⁹ Målet i rationaliteten är det man tjänar på att följa det traditionella beteendemönstret. Om ett par i norra Indien står inför valet att antingen behålla ett foster som de fått veta är kvinnligt, och som kommer att orsaka dem ekonomisk och social press, eller att enkelt och billigt ta bort fostret och hoppas på att nästa blir en pojke, som kommer att ge dem status, en trygg ålderdom och göra hela släkten stolt, varför skulle de välja att behålla det? Han är en investering medan hon är en börda. Varför skulle en kvinna eller ett par inte välja det alternativ som både de själva och alla i deras närhet tjänar på?

Indiska föräldrar som väljer bort ett kvinnligt foster eller spädbarn följer en rationalitet som är både värde- och målsinriktad. Målet och värdet i deras handlingar sitter ihop, eftersom det finns normer i det indiska samhället som är givna, nämligen att könen är olika och har olika sorters egenskaper. Utifrån syns inte rationaliteten i att följa värdet, eftersom normerna från ett annat perspektiv inte är givna. Shils beskriver detta som tradition i sin mest renodlade form. Inga alternativ är synliga, utan den accepteras utan reflektion.⁸⁰ Shils menar inte att tradition i denna form är något idealiskt eller grundläggande tillstånd, han vill snarare visa på att en tradition kan vara så djupt rotad att ingen ser de andra val som trots allt finns där. Alternativen har blivit uteslutna.

I sammanhanget blir agerandet rationellt. Sett utifrån är de värderingar som ligger till grund för agerandet inte givna. Då är det väldigt svårt att förstå hur fenomen som selektiv abort och spädbarnsmord kan vara något annat än grymma absurditeter. Elizabeth Croll förklarar hur många föräldrar resonerar inför valet att behålla eller abortera ett kvinnligt foster:

Many thought that because the test is available and everyone is doing it, then 'why should we not have what we want?'⁸¹

Det är på mikronivå, inom familjernas omedelbara räckvidd, som besluten tas. Det är också på denna nivå som agerandet kan förklaras rationellt. På en högre nivå, till exempel

---

⁷⁸ Bøglind, Anders, Eliason, Sven, et. al., Kapital, rationalitet och social sammanhållning 2005 s. 155

⁷⁹ Ibid. s. 154

⁸⁰ Ibid. s. 136

⁸¹ Croll, Elizabeth, Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia 2000 s. 95

nationell, finner jag det dock svårare att argumentera för att det kan finnas en rationalitet i handlandet. Det finns redan idag byar som är helt utan kvinnor. Genom att på olika sätt välja bort och diskriminera ett av könen, riskerar hela befolkningen sin existens. Rashmi Luthra skriver att den lycka eller nytta, som det ger föräldrar att kunna välja bort ett barn av det ekonomiskt och socialt betungande könet, måste börja vägas mot den skada för kvinnor som grupp, som detta handlande leder till på lång sikt.⁸² Den rationalitet som kan förklara ett rättfärdigande av selektiv abort som ett ekonomiskt beslut på hushållsnivå, kan alltså enligt min tolkning inte appliceras på ett högre och mer långsiktigt perspektiv.

4.1 Tradition som något rörligt och föränderligt

Begreppet tradition definieras ofta som något helt utan dynamik. Shils menar dock att en tradition aldrig är exakt samma sak eller beteende, generation efter generation. Detta är viktigt att ha i åtanke när man försöker förstå hur ett traditionellt beteende kan samexistera med det som kallas modernitet. Att en tradition hela tiden modifieras är enligt Shils en förutsättning för att den ska kunna överleva.

The mechanisms of persistence are not utterly distinct from the mechanisms of change. There is persistence in change and around change and the mechanisms of change also call forth the operation of the mechanism of persistence: without these, the innovation would fade and the previous condition would be restored.⁸³

Förändring och kontinuitet är alltså beroende av varandra. Det som anses vara en modernitet skulle enligt denna tolkning kunna beskrivas som ett modifierat förflutet. Uppfattningen om att tradition är något förlegat eftersom det har en lång historia, hänger ihop med antagandet om att modernitet och tradition är varandras motsats, vilket kommer att diskuteras vidare längre fram. Shils påpekar dock att det är högst osannolikt att något samhälle och dess traditioner skulle förbli detsamma under flera generationer. Den gradvisa förändringen är i stort sett ofrånkomlig.⁸⁴ I norra Indien har synen att kvinnor är mindre värda och beteendemönstret som följer därpå, ett långt förflutet, men traditionen har också förändrats med tiden. Nicholas Dirks och Partha Chatterjees diskussioner om att kolonialismen spelade stor roll för hur sociala normer ser ut i det indiska samhället idag, kan användas för att visa att tradition

---

⁸² Luthra, Rashmi, "Toward a Reconceptualization of 'choice': Challenges by Women at the Margins" *Feminist Issues*, 1993 s. 46

⁸³ Shils Edwards, "Tradition", *Comparative studies in Society and History* 1971 s. 122

⁸⁴ *Ibid.* s. 151

inte är något statiskt eller homogent. I detta fall påverkade nya, yttre element traditionen och formade om den till något som passade in i sammanhanget. När Chatterjee förklarar hur den ”moderna” kvinnan tillskrevs vissa egenskaper under nationalismens starkaste era, framgår det att dessa ”moderna” egenskaper i själva verket var gamla värderingar, som omtolkats och formats till att ha en ny innebörd och ett annorlunda syfte. Shils skriver att en av orsakerna till att traditioner fortlever, är att människor aktivt söker en förankring och en kontakt med sitt förflutna.⁸⁵ En tolkning av Chatterjees teori om nationalisternas projekt att bevara en av samhällets sfärer, skulle kunna vara att de strävade efter just detta; en fortsättning av det som hade varit, eftersom det skulle bekräfta Indiens sanna identitet. På samma gång fick traditionen en ny betydelse, som gjorde att den började användas på ett annat sätt. I denna tolkning syns både den föränderlighet och den upphöjelse av det förflutna som Shils menar är essentiellt för traditionens fortlevnad. Shils ställer sig även frågan ”varför skulle det förflutna vara signifikant?”⁸⁶ I detta fall spelade det förflutna roll därför att det hotades av något yttre, kolonialisterna. Den samhällsordning som fanns etablerad stod inför ett hot och traditionen kan ha använts som ett verktyg för att markera att kolonialisterna inte kunde tränga igenom alla dimensioner av samhället. De värderingar och könsbundna uppfattningar om människor, som hade existerat redan tidigare, förstärktes under denna tid, därför att ett externt element hotade samhällets identitet. Utan de händelser som kolonialismen var upphov till kanske traditionen utvecklats åt ett helt annat håll.

Ytterligare ett konkret exempel på att tradition är något föränderligt är bevisen på att seden med hemgift har förstärkts på senaste tiden. Här ser man tydligt att ett gammalt beteende har formats om och används i ett annat syfte idag än det gjorde förr. Det som utåt sett verkar vara precis samma tradition som för hundra år sedan, har i själva verket utvecklats till att betyda något annat idag. Att hemgift av olika anledningar har fått en materialistisk karaktär och därmed ger en helt annan press på föräldrar har i sin tur ändrat situationen för flickor i norra Indien.⁸⁷ Om bara traditionen anpassas tillräckligt mycket till samhället som det ser ut idag, kan de båda samexistera. Det beteendemönster som lever kvar i norra Indien har, precis som Shils beskriver, varit rörligt genom historien och nu anpassats till det som anses vara modernitet.

Shils talar om tradition som en rörlig kedja av kommunikation mellan generationer, och familjen som den främsta institutionen för dess kvarlevnad.⁸⁸ Elizabeth Croll förklarar att släktens, föräldrars och svärföräldrars förväntningar påverkar unga människors val i

---

⁸⁵ Ibid. s. 130

⁸⁶ Ibid. s. 131

⁸⁷ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s.125

⁸⁸ Shils Edwards, "Tradition", *Comparative studies in Society and History* 1971 s. 158

oerhört stor utsträckning i Indien. Hon menar att man måste se till de invecklade familjbehov som genomsyrar hela det indiska samhället och alla generationer, för att förstå dessa förväntningar.⁸⁹ Släktbanden är förknippade med heder och pressen att leva upp till de förväntningar som äldre släktingar har är stor. Detta har att göra med att man anser de äldre besitta en stor vishet och i ett hushåll är det ofta den äldsta kvinnan som bestämmer över de andra kvinnorna. På så vis utgör de äldre en auktoritet och de beteendemönster som förespråkas av dem följs automatiskt av yngre generationer. Plikten att skaffa minst en son kommer ur synen att utan söner bryts familjebanden och då finns det inte längre någon bro mellan släktens förflutna och dess framtid.⁹⁰ Croll berättar om unga blivande mödrar som känner sådan press från familj och släkt att föda söner och oroar sig så för att bli barnlösa, att det rentav blir en självuppfyllande profetia. I en del områden är det vanligt att en hustru som inte har fött ett barn inom ett år efter giftermål, blir lämnad av sin man, eftersom hon anses värdelös.⁹¹ Det förflutnas närvaro i form av äldre släktingar och pressen att föra detta vidare är alltså en stark orsak till att beteendemönstret fortsätter. Unga generationer vet vad som förväntas av dem och har dessutom teknologiska medel som gör det lättare att leva upp till dem.

Shils förklarar en traditions övergång från en generation till en annan med att den ges och tas emot. Detta kan ske både medvetet och omedvetet.⁹² Croll beskriver ett tydligt exempel på hur detta, genom små, till synes obetydliga gester, sker i norra Indien. Det är sedvanligt att presentera sina söner före döttrarna vid indiska sammankomster. Genom denna och andra vardagliga riter ger föräldrarna en värdering och syn till sina barn, som förmodligen kommer att presentera sina egna barn i precis samma ordning. Det krävs visserligen en acceptans för att traditionen ska tas emot, skriver Shils, men om barnen aldrig influeras av något annat än det som finns i deras närmaste omgivning, är det mycket troligt att de kommer att acceptera beteendet. En flicka som gång på gång, både bildligt och bokstavligt talat, lämnas längst bak i kön och får bekräftat att hon inte anses vara lika mycket värd som sina bröder kommer att acceptera detta. Antagligen kommer hon att behandla sina egna barn på samma sätt, eftersom alternativen har uteslutits för henne. Precis som Shils menar, är barnen som föds in i en kultur och dess värderingar en "måltavla" för förväntningarna och konfronterar en situation av redan pågående aktiviteter.⁹³ I Indien har de flesta barn redan i femårsåldern tagit till sig de förväntade

---

⁸⁹ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 107

⁹⁰ *Ibid.* s. 114

⁹¹ *Ibid.* s. 91

⁹² Shils Edwards, "Tradition", *Comparative studies in Society and History* 1971 s. 132

⁹³ *Ibid.* s. 125

könsrollerna, eftersom de har uttryckts så tydligt, främst från familjen, men också från samhället i stort och media.⁹⁴ På detta vis utgör barnet, som tar emot traditionen, den bro som Shils menar behövs för att bära med det förflutna in i nuet, och framtiden.⁹⁵

4.2 Tradition/modernitet – en dikotomi?

Det finns ett vanligt antagande om att modernitet är motsatsen till tradition och att de båda begreppen är ömsesidigt uteslutande. Med detta perspektiv blir det svårt att förstå att en till synes förlegad tradition, i detta fall värderingar som diskriminerar ett av könen, kan leva kvar sida vid sida med modernitet. Shils förklarar att klassificeringen av olika samhällen i stort sett vilar på distinktionen mellan "traditionellt" och "modernt".⁹⁶ När man talar om traditionella samhällen antyds det ofta att dessa har "fastnat i tiden" och inte går framåt i utvecklingen.⁹⁷ De som lever i ett samhälle som kallas modernt ser ofta ett traditionellt som sin motsats. Det moderna anses vara rörligt, gå framåt i utvecklingen, medan det traditionella anses vara statiskt och fast.

I norra Indien används vissa delar av moderniteten, i form av teknologiska uppfinningar, för att leva upp till traditionen, som är att hålla antalet döttrar i familjen så lågt som möjligt. Modernitet och tradition går in i varandra och utgör båda element av samma samhälle. Genom att överge tanken på att tradition och modernitet är en dikotomi, blir det lättare att förstå hur ett traditionellt beteendemönster kan leva kvar i en modern värld.

Johan Asplund beskriver problematiken i antaganden om begreppspar som varandras uteslutande motsatser. I sin bok *Essä om Gemeinschaft och Gesellschaft* analyserar Asplund tolkningen och användningen av detta begreppspar, som kan anses vara sociologins äldsta och mest centrala. Asplund anser att bilden av att "gemenskap" och "samhälle" är varandra strängt uteslutande, inte går ihop med empirin, där det endast förekommer blandningar av de båda.

Om man anser sig veta att det ena alltid förekommer tillsammans med det andra, varför då teoretiskt konstruera det ena som olja och det andra som vatten?⁹⁸

Begreppen *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* går långt bortom innebörden av tradition/modernitet, men dessa kan ändå sägas innefattas i förståelsen av dem. Termerna har ofta beskrivits som

---

⁹⁴ Plan, Bara för att jag är flicka- Om villkoren för världens flickor

(http://www.flickafadder.se/upload/flicka/pdf/Svensk_sammanfattning_2007.pdf) Senast besökt 2009-01-02

⁹⁵ Shils Edwards, "Tradition", *Comparative studies in Society and History* 1971 s. 125

⁹⁶ Ibid. s. 123

⁹⁷ Ibid. s. 151

⁹⁸ Asplund, Johan, *Essä om Gemeinschaft och Gesellschaft*, 1991 s. 42

oöversättliga⁹⁹ men en rad svenska ord kan användas för att ge en bild av vad som döljer sig i dem. Gemeinschaft innebär det gamla, oförstörda och familjära. I detta begrepp finns den förtroliga, privata gemenskapen. Gesellschaft beskrivs som det urbana, den hektiska storstaden och dess "oäkta nymodighet". Hit hör det offentliga livet, det opersonliga och ibland "artificiella"¹⁰⁰. Begreppen står för något djupare än vad tradition och modernitet gör, men det finns en uppfattning om att i de samhällen som har gått mot en modernisering har Gemeinschaft fått ge vika för Gesellschaft. Det har skapats en förställning om att ett brott mellan de båda har ägt rum. Asplunds teori om att detta inte behöver vara fallet, kan användas för att förstå att begreppen traditionellt/modernt inte alltid innebär varandras motsats. Anledningen är att empirin i detta fall visar just den blandning av begreppen som Asplund talar om. Han menar att det inte alls är självklart att bara för att Gesellschaft (i detta fall tolkat som modernitet) dominerar ett samhälle, så måste Gemeinschaft (tradition) totalt ha utplånats. Ett Gemeinschaft kan leva kvar i ett sedan länge etablerat Gesellschaft.¹⁰¹I det indiska samhället finns det inslag av modernitet, men dessa inslag har inte uteslutit traditionella värderingar. Svårigheten i att förstå detta ligger i det fixerade antagandet att ingenting kan vara modernt och traditionellt på samma gång. Asplund talar om den sorts "fixeringsbilder" som visar två bilder på samma gång. Ofta är det svårt att se både hunden och katten som döljer sig i bilden samtidigt, även om man vet att de finns där.¹⁰² Detta exempel illustrerar väl problemet i att förstå hur traditionella värderingar kan fortsätta att färga ett samhälle som är i förändring. Föreställningen om att införandet av modern teknologi och större satsningar på modern utbildning i ett samhälle automatiskt medför ett avståndstagande av traditionella värderingar och beteenden måste helt enkelt nyanseras för att en förståelse för situationen i norra Indien ska växa fram.

4.3 Profit – en pådrivande faktor

Slogans som "Spend 500 rupees now, save 50 000 later" marknadsför idén om att det är bättre att låta abortera sitt kvinnliga foster till en billig penning nu, och slippa betala en skyhögt hemgift senare, när det är dags för henne att gifta sig.¹⁰³ Vinstintresset i att de diskriminerande traditionerna och uppfattningarna lever vidare syns extremt tydligt i de fall där kliniker gör reklam

---

⁹⁹ Ibid. s. 7

¹⁰⁰ Ibid. s. 63

¹⁰¹ Ibid. s. 91

¹⁰² Ibid. s. 42

¹⁰³ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 95

av det här slaget för att locka kunder. De som kan erbjuda tjänster som könsbestämmande fosterdiagnostik och selektiva aborter profiterar på att det ena könet anses mindre värt och att föräldrar är villiga att betala för att abortera det. Det finns till och med fall där läkaren har lurat föräldrarna att deras foster är kvinnligt fast det är manligt, för att kunna ta betalt för en abort.¹⁰⁴ När tjänsterna blev tillgängliga på 1980-talet kunde man se reklamannonser för könsbestämning på gator, i bussar och i tidningar. Att det sedan 1994 finns en lag som förbjuder missbruk av ultraljud för könsbestämning stoppar inte de lycksökare som tjänar stora pengar på sina tjänster och många av reklamannonserna finns fortfarande kvar. Privatiseringen och kommersialiseringen av könsidentifikation har skapat en "rush to abort female foetuses"¹⁰⁵ och diskrimineringen kan sägas ha fått ännu en dimension: en vinstmaximering. Croll menar att efterfrågan på könsbestämningstest har gjort det mycket lönande att jobba som läkare och att de som, trots förbudet, bedriver tjänsterna ofta rättfärdigar sina handlingar med att "det är mer humant än att låta ett oönskat barn komma till världen" eller till och med anser att de utför en god handling som "räddar flickan från ett liv av lidande."¹⁰⁶ En del läkare försvarar sig också med att de tjänar den fria kvinnans önskemål och val och att de måste tillgodose sin klients önskan så långt som möjligt.¹⁰⁷

Det finns ett konkret intresse i att upprätthålla traditionen och denna bidrar till inkomst för en viss grupp i samhället. Man kan se att försvararna använder sig av kommersiella metoder för att driva sina affärer. De moderna metoderna har blivit ett medel som används för att leva upp till en diskriminerande tradition, och detta delvis på grund vinstdrivna företags marknadsföring. Missbruket av ultraljud och selektiva aborter är alltså ett symptom av gamla traditionsenliga uppfattningar som lever kvar, och pengavinst är en viktig faktor för att hjulet ska hållas snurrande.

---

¹⁰⁴ Bhat, R.L., Sharma, Namita, "Missing Girls: Evidence from Some North Indian States", *Indian Journal of Gender Studies* 2006 s. 354

¹⁰⁵ Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia* 2000 s. 62

¹⁰⁶ *Ibid.* s. 96

¹⁰⁷ Luthra, Rashmi, "Toward a Reconceptualization of 'choice': Challenges by Women at the Margins", *Feminist Issues*, 1993 s. 47

5 Slutsats och diskussion

Vid en första anblick verkar fenomenen spädbarnsmord och selektiv abort vara något högst omänskligt och kallblodigt. I början av mitt arbete verkade det oförklarligt hur så många människor fortfarande kan ta till dessa extrema metoder och hur de rättfärdigar sitt beteende. Efter att ha tittat på vilken situation dessa familjer befinner sig i och kommit fram att den liknar en labyrinth full med återvändsgränder, har åtminstone en tillstymmelse av förståelse vuxit fram. I ett samhälle där ett av könen förknippas med ekonomiskt dränage och olycka och anses komma "oinbjudna", blir det lättare att försvara en dålig behandling av de som tillhör detta kön. Jag föreställer mig själv i samma situation och måste motvilligt erkänna att sannolikheten att jag hade stått upp för de mänskliga rättigheterna och brutit traditionen, är ganska liten. Indiska föräldrar är inte mer känslolika än andra, men som utomstående är det svårt att se rationaliteten i deras handlande och det kan då framstå som omänskligt. Uppfostrad i denna kontext hade förmodligen de flesta fallit in i samma beteendemönster. När abort kan användas för att lindra de kval som mord på ett barn utgör, blir det förmodligen än svårare att stå emot de fördelar som det faktiskt innebär att slippa en dotter. Även om en abort troligtvis kan vara nog så jobbig att genomgå, och det är olagligt att könsbestämman fostret innan man genomför den, framställs detta mer kliniska ingrepp med hjälp av reklam, som lättare att utföra och därmed lättare att rättfärdiga. Statistiken visar att det på senare tid uppstått en intensifiering av diskrimineringen, till stor del på grund av de nya medel som finns tillgängliga för att leva upp till traditioner.

De moderna teknologiska framstegen i form av könsbestämmande fosterdiagnostik rimmar alltså bra med de traditionella värderingar som är grunden till diskriminering av flickor i norra Indien. Efter att ha tagit reda på vad en tradition egentligen är och hur den kan leva vidare har jag kommit fram till att det diskriminerande beteendemönstret fortlever därför att traditionen hela tiden har modifierats och anpassats till sin kontext. Eftersom hemgift har fått en mer ekonomisk innebörd, lönar det sig fortfarande att välja bort flickor. Detta är ett exempel på hur traditionen har förändrats och att det därför finns en anledning till att behålla den. Att diskriminerande traditioner och beteendemönster kan samexistera och till och med förstärkas sida vid sida med moderna uppfinningar, utbildning och ekonomisk tillväxt, bevisas med hjälp av statistiken som visar på ökade klyftor mellan antalet flickor och pojkar i norra Indien. Samexistensen förklaras med hjälp av en förståelse av att tradition och modernitet inte behöver vara ömsesidigt uteslutande och framför allt av att tradition inte är något statiskt. Nya

tillvägagångssätt gör att den traditionella prioriteringen av söner kan ske på ett helt nytt stadium, nämligen innan barnen ens fötts. Traditionen blir alltså enklare, billigare och mindre psykiskt påfrestande att följa med hjälp av ultraljud, som är ett modernt medel. Den har dessutom nått ett nytt stadium, som ytterligare driver på den onda cirkeln, nämligen vinstintresset. Giftermål har blivit mer och mer ekonomiskt betingat med höga hemgifter som inkomstkälla och läkare tjänar pengar på att abortera flickfoster. På så vis finns det ett intresse av att traditionen upprätthålls och dessa element av moderniteten håller hjulet av diskriminerande mönster snurrande. Tradition och modernitet stöttar varandra.

Shils teori om tradition i sin mest elementära form som något som inte ifrågasätts, förklarar överföringen av värderingar från generation till generation. Indiens kolonialhistoria visar också hur särskilda händelser har påverkat traditionen och befäst mönster som kanske annars skulle ha utvecklats åt ett annat håll.

Att indiska föräldrar föredrar att skaffa färre barn är en indikation på ekonomisk utveckling och utbildning. Det klassiska antagandet om att detta ska bidra till större jämlikhet, måste förkastas i detta fall, då förkärleken för söner fortsätter vara lika stark och därmed minskar utrymmet för flickor. I litteraturen som rör detta ämne, hävdas det ofta att kvinnans ställning måste stärkas för att en lösning på det gigantiska problemet ska nås. Samtidigt visar undersökningar att i de områden där kvinnor i större utsträckning utbildar sig och har en inkomst, ökar den könsmissiga skevheten bland barn. Kvinnor med en ökad handlingsförmåga har med andra ord också större tillgång till de medicinska hjälpmedel som kan ge dem söner istället för döttrar. Det är därför viktigt att utbildningen leder till kvinnors starkare ställning på alla plan i samhället och att den leder till ett ifrågasättande av de normer som leder till diskrimineringen. Utbildning och inkomst behöver inte nödvändigtvis betyda en förändring i den diskriminerande strukturen. För att det ska ske, krävs ett djupgående arbete både med att förändra flickors syn på sig själva och sitt kön, och mäns och pojkars värderingar. Orsaken till att den diskriminerande traditionen lever kvar är att föräldrar anser sig inte ha något alternativ till att prioritera bort sina döttrar. Lagar som förbjuder orimligt hög hemgift och könsbestämningstest är en bit på vägen, men de djupt rotade uppfattningarna försvinner inte för att man skriver en lag. Övervakningsmekanismerna har bevisligen fungerat dåligt och man har sett mellan fingrarna på överträdelser. För att förbättring ska ske måste man informera om varför lagarna har tillsatts och vilken funktion de ska fylla. Man måste sluta att maskera problemet med traditionella och ekonomiska täckmantlar.

6 Referenser

6.1 Litteratur

- Asplund, Johan, *Essä om Gemeinschaft och Gesellschaft*, 1991, Bokförlaget Korpen Göteborg
- Bagwe, Anjali, *Of Woman Caste*, 1995, Zed Books London
- Bandyopadhyay, Mridula, "Missing girls and son preference in rural India: looking beyond popular myth", *Health Care for Women International*, 2003, Vol. 24 pp. 910-926
- Bhat, R.L., Sharma, Namita, "Missing Girls: Evidence from Some North Indian States", *Indian Journal of Gender Studies*, 2006, Vol. 13 pp. 351-374
- Boglund, Anders, Eliason, Sven, Månson, Per, *Kapital, rationalitet och social sammanhållning femte upplagan*, 2005, Nordstedts Akademiska Förlag, Stockholm
- Burnette, C. Hosni, D., "The Mistreatment of Indian Women", *Equal Opportunities International*, 1993, Vol. 12 pp. 1-2
- Chatterjee, Partha, "Colonialism, Nationalism and Colonized Women: The Contest in India", *American Ethnologist*, 1989, Vol. 16 pp. 622-633
- Croll, Elizabeth, "Amartya Sen's 100 Million Missing Women", *Oxford Development Studies*, 2001, Vol. 29 pp. 225-243
- Croll, Elizabeth, *Endangered Daughters Discrimination and Development in Asia*, 2000, Routledge New York
- Das Gupta, Monica, Bhat, P.N. Mari, "Fertility decline and increased manifestation of sex bias in India", *Population Studies*, 1997, Vol. 51 pp. 307-315
- Dirks, Nicholas, *Castes of Mind Colonialism and the Making of Modern India*, 2001, Princeton University Press
- Jacobs, Struan, "Edward Shils' Theory of Tradition" *Philosophy of the Social Sciences*, 2007, Vol. 37 pp.139-162
- Jeffery, Roger, Jeffery, Patricia, Lyon, Andrew, "Female Infanticide and Amniocentesis", *Social Science and Medicine*, 1984, Vol. 19 pp. 1207-1212
- Luthra, Rashmi, "Toward a Reconceptualization of 'choice': Challenges by Women at the Margins", *Feminist Issues*, 1993, Vol. 13 pp. 41-55
- Omvedt Gail, "Women in Popular Movements: India and Thailand during the Decade of Women", *United Nations Research Institute For Social Development, Rapport nr. 86.9*, 1986, UNRISD

Radford, Jill, Russel, Diana, E.H. (red.) , Femicide The Politics of Woman Killing 1992, Open University Press

Sen, Amartya, "Missing Women" British Medical Journal, 1992, Vol. 304 pp. 587-588

Sen, Amartya, "More Than 100 Million Women Are Missing" The New York Review of Books, 1990, Vol. 37

Sen, Amartya, Utveckling som Frihet, 1999, Daidalos

Shils, Edward, The Intellectual Between Traditions and Modernity: The Indian Situation, 1961, Mouton & Co., Printers

Shils, Edward, "Tradition", Comparative Studies in Society and History, 1971, Vol. 13 pp. 122-159

6.2 Elektroniska källor

<http://www.poline.org/docs/1449/084133.html> 2009-01-02

<http://www.geteducated.se/template/skola/begrepp/kultur> 2009-01-02

http://www.flickafadder.se/upload/flicka/pdf/Svensk_sammanfattning_2007.pdf 2009-01-02

http://www.indien.nu/fakta-tips/seder_bruk/ 2009-01-02

<http://www.nationmaster.com/encyclopedia/Newly-industrialized-countries> 2009-01-02

<http://www.planusa.org/contentmgr/showdetails.php/id/237019> 2009-01-02